

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №	18-01-1786
Дата:	26.05.15

ДО

**Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА**

**ул. „Гурко“ №6,
гр. София 1000**

Изх. №	18-180
Дата	25.05.2015

Относно: Обществено обсъждане на Проект за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, приложение към проект на решение № 186 от 21.04.2015 г. на Комисията за регулиране на съобщенията.

**УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА,**

Във връзка с провеждания втори етап на обществено обсъждане на проект на документ относно определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение (Проект на анализ, Анализ), приложение към проект на Решение № 186 от 21.04.2015 г. на Комисията за регулиране на съобщенията (Решението, Проекторешението), представяме на Вашето внимание и молим да вземете предвид позицията на „Теленор България“ ЕАД, както следва:

I. Общи Бележки

1. Предложеният Проект на анализ включва втори преглед на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро. Документът определя съответните пазари на едро на локален достъп в определено местоположение (3а) и на централен достъп в определено местоположение (3б) в съответствие със списъка с пазари, подлежащи на ех ante регулиране, съгласно Препоръка на Европейската комисия от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на ех ante регулиране.

С извършения пазарен анализ Комисията за регулиране на съобщенията (КРС, Комисията) определя „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (БТК) за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Комисията стига до заключение, че на съответния пазар не е установена ефективна конкуренция, което дава основание на КРС да продължи и/или измени наложените на предприятието със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение специфични задължения за достъп, прозрачност, равнопоставеност, публикуване на типови предложения за необвързан достъп и достъп до пасивна инфраструктура, водене на разделно счетоводство, както и ценови задължения.

На следващо място, що се отнася до пазар на едро на централен достъп в определено местоположение за масови услуги, КРС стига до извода, че на съответния пазар е налице ефективна конкуренция, което дава основание всички специфични задължения, наложени на БТК в

предходния кръг на пазарния анализ да бъдат оттеглени с поставения за обществено обсъждане Проект.

2. Съгласно Препоръката на ЕК от 9 октомври 2014г. пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение включва, на първо място, съществуващите продукти за физически достъп, включващи самостоятелен и съвместен необвързан достъп до абонатна линия или до междинна точка на абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Втората категория продукти обхваща достъпа на едро, реализиран в мрежи за достъп от следващо поколение, изградени на базата на оптично влакно (FTTH, FTTB и FTTC/VDSL). В обсъждането на този пазар КРС анализира и достъпа до пасивна инфраструктура – подземна канална мрежа.

II. Становище на Теленор във връзка с измененията, предложени в Проекта на Анализ след приключване на първия етап на обществени консултации¹

Във втория кръг на публичните консултации, в Проекторешението, поставено на обществено обсъждане, КРС прецизира вече посочения обхват на продуктивния пазар, който подлежи на *ex ante* регулиране², като в т. IV.1.2. налага на БТК „задължение за предоставяне на други предприятия на виртуален достъп до абонатна линия при сценарии FTTH/FTTB“. Предвидено е също така, че виртуалният достъп до абонатна линия ще се изпълнява след одобрение от КРС на измененото Типово предложение за необвързан достъп до абонатна линия.

Теленор приветства усилията на Комисията в насока мерките за достъп да бъдат допълнени с наложено на БТК задължение за предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия.

На следващо място, оценяваме положително и направената от КРС оценка на въздействието на наложените в първи кръг на пазарен анализ мерки, която дава до определена степен представа за развитието на пазара, степента на конкуренцията и технологичното и продуктово развитие на обсъжданите и анализирани услуги. Направената оценка е сама по себе си задължителен елемент от новия Анализ, с цел да се постигне по-правилен и актуален подход към регулирането на съответния пазар (т. 3 Оценка на въздействието на наложените в първи кръг на пазарен анализ мерки – стр. 211 от Проекта на анализ).

Все още обаче липсват изводи за ефективността на наложените мерки, степента на постигане на целите, заложи с въвеждането на мерките и основни изводи за следващия регулаторен период. В допълнение, считаме че Анализът би бил по-изчерпателен, ако в него присъства и обзор за степента на изпълнение от страна на историческия оператор на регулаторните мерки, наложени с първия анализ на съответния пазар.

В заключение, изразяваме нашата удовлетвореност от взетата под внимание от страна на КРС отправка от нас (в становището ни по първия кръг на обществените консултации) забележка относно липсата на задълбочен анализ относно ефекта и постигнатите резултати с предходния анализ и ефективността на наложените с Решение No 246/22.02.2011 г. специфични мерки и добавената от КРС точка в Раздел VI относно оценка на ефекта от наложените в първи кръг на анализа задължения (т. 5.4.6. Оценка на ефекта от задълженията, стр. 259 – 266 от Проекта на решение).

¹ Открити с Решение № 769 от 12.12.2014 г. на Комисия за регулиране на съобщенията

² „всички продукти за физически достъп, свързани с необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL; продукти за физически достъп, реализирани чрез FTTH, на базата на директна оптична свързаност и WDM технология; всички продукти за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL)“, съгласно т. I.1. от Проекторешението.

III. Конкретни забележки

1. Прозрачност и достъп до информация

На първо място, считаме че в Проекта на анализ все още липсва в достатъчна степен уредба на принципния въпрос за достъп на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги до основна информация за наличието на съществуващата пасивна инфраструктура на историческия оператор БТК. Категорично не изразяваме подкрепа към становището на КРС, изразено в Проекта на анализ и наша принципна позиция е, че трябва да бъдат въведени ясни правила и да се имплементира процедура относно предоставянето на тази информация на заинтересованите страни, както и да се регулира достъпа до нея.

В тази връзка настояваме за включване в Решението и проекта на Анализ налагането на специфично задължение на БТК да поддържа и предоставя при поискване на останалите оператори информация относно съществуващата изградена подземна инфраструктура, включително географско разположение на елементите ѝ, като информацията да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата. Считаме за наложително също така да бъдат внимателно уредени и условията за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа.

В допълнение, с оглед гарантиране на наложените на БТК задължения за прозрачност, считаме за необходимо да се установи процедура относно условията за достъп до описаната по-горе в настоящата точка информация. Теленор е на позиция, че в тази процедура ясно и категорично трябва да се урежда и достъпът до информация при бъдещо изграждане на инфраструктура, с ясно определени правила кои лица, по какъв начин и в какви срокове ще бъдат информирани за тези бъдещи процеси по изграждане. Осъществяваме своята позиция, че този въпрос трябва да бъде уреден в детайли и в Типовото предложение – моля, вижте нашите конкретни предложения в т. III.2 а), б) с) по-долу в настоящото становище.

2. Типово предложение

С Проекта на пазарен анализ и проекта на Решение на КРС, с което той ще се приема БТК се задължава да публикува типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа). В тази връзка, като приемаме очертаното в анализа минимално съдържание на новото Типово предложение, по-долу сочим отделни аспекти, върху които следва да се акцентира в това ново Типово предложение и да бъдат включени в него, а именно:

- а) В настоящия Проект на пазарен анализ липсва изрично записан срок, в който да се извърши преразглеждане на сега действащото Типово предложение³. Единствено предвиденият срок „до 9 месеца от получаване на искане за предоставяне на услугата виртуален достъп до абонатна линия БТК е задължено да внесе в КРС проект на изменение на Типово предложение за необвързан достъп до абонатна линия, който съдържа подробно техническо описание, организационни и финансови условия за предоставяне на услугата виртуален достъп до абонатна линия“ (т.

³ Одобрено с Решение 703/30.10.2014 г. на КРС.

IV.4.2., се отнася само до условията, свързани с виртуалния достъп до абонатна линия.

Ето защо, Теленор настоява в Проекта на пазарен анализ да се предвиди (i) изричен срок за изменение на Типовото предложение в съответствие с наложеното в Проекторешението задължение на КРС задължение на БТК и (ii) ясно дефинирана времева рамка, в която да бъде стартирана процедурата по обществени консултации на новото Типово предложение относно неговото приемане. В тази насока, КРС може да почерпи опит и от европейската регулаторна практика, по-специално Германия, където към момента регулаторът BNetzA е стартирал отделна процедура по обсъждане на новото Типово предложение, едновременно с провеждания процес на обществени консултации по анализа относно пазари 3а и 3б.

- b) Необходимост от опростяване/улесняване на процедурите за достъп до пасивната инфраструктура на БТК (каналната мрежа) и скъсяване на сроковете за това, сравнимо с настоящото Типово предложение;
- c) Налагане на реални механизми, ред и условия за изпълнение на задълженията за прозрачност и предварително наличие на достатъчно коректна и безплатна информация за съществуващата пасивна инфраструктура, свободен капацитет или блокиран такъв по заявка от друго предприятие (а до сега и съгласно Типовото предложение, което действа в момента, се заплащат таксите за проучване, независимо от резултата му) или ако съответното предприятие има вече сключен договор може да поиска подобна информация, отново срещу заплащане (т.3.6 от ценовата листа), но за участъци не по-дълги от 3000 м.

3. По отношение на битстрийм регулацията

В първия кръг на публичните консултации по оценка на пазарите на едро на локален и централен достъп в определено местоположение Теленор отбеляза несъответствие в подходите на анализите на двата пазара 3а и 3б, състоящи се основно в следното:

1) Видно от Таблица 1 на т. 1.2, раздел I от Анализа (стр. 96), нито един от двата вида достъп локален и централен практически не са използвани от други оператори за предоставяне на услуги към крайни клиенти в периода между сегашния анализ и предходния.

2) Причините за отсъствие на интерес към ползването и на двата вида достъп са многостранни и комплексни, но водещите фактори и в двата случая според нас бяха, че:

(i) регулацията беше насочена към достъп, базиран на DSL технология, която технология през изминалия тригодишен период доказа технологичната си неконкурентност спрямо бързо нарастващия пазар на FTTx базирани решения и услуги и

(ii) ценовите нива и модели, наложени с регулациите от предходния анализ допринесоха за търговската неконкурентност на потенциални услуги, реализирани чрез наемане на необвързан или битстрийм достъп, базиран на DSL абонатна свързаност.

3) Независимо от пазарната консолидация през изминалия тригодишен период от предходния пазарен анализ до сега, нито един алтернативен оператор не успя да достигне обхвата на покритие с широколентов достъп подобен на този на историческия оператор. Необвързаният и битстрийм достъпът най-вероятно биха били значимо средство за разширяване присъствието на съществуващите доставчици на широколентови услуги, ако на пазара на едро би имало технологично и ценово конкурентни услуги на едро предоставяни от историческия оператор.

На фона на практически еднаквата пазарна ситуация на пазарите на локален и централен достъп в първия тур на консултациите изводът от анализа беше да се продължи регулацията на пазара на едро на локален достъп, но да се прекрати регулацията на пазара на едро на централен достъп. Според Теленор, този подход е непоследователен и ограничава насърчаването на навлизането на нови играчи на пазара и/или разширяването на покритието на множеството съществуващи регионални и локални оператори на широколентов достъп и съпътстващи услуги.

В същото време, първоначалният анализ предвиждаше задължение за историческия оператор да продължи да предоставя единствено локален достъп основаващ се изцяло или частично на DSL технология. Предвид ограниченията на тази технология и технологичната ѝ неконкурентност в сравнение с преобладаващата част от търговските предложения на пазара на широколентов достъп в определено местоположение, Теленор тогава прецени, че повдигането на въпроса за продължаване на регулацията на пазар Зб би било извън контекста на пазарното развитие.

В настоящия кръг от консултациите, обаче, Регулаторът предлага задължението за централен достъп да бъде разширено по обхват и да включи и достъп, реализиран по FTTx технологии, включително такива, достигащи до крайния потребител чрез оптична свързаност посредством директен или виртуален достъп. Потвърждавайки още веднъж нашето съгласие с този нов подход на Регулатора, ние бихме приканили КРС да разгледа още веднъж въпроса за регулацията на пазара на централен достъп, предимно в частта на директен или виртуален достъп посредством FTTx - базирани технологии. Самият Анализ признава, че в основната си част съществува взаимозаменяемост за определени услуги чрез двата вида достъп.

Основните ни аргументи в посока ревизиране на становището на КРС по отношение на услугите на едро с централен достъп са, както следва:

- i. FTTx битстрийм услугите за достъп, ако се предлагат в балансирано спрямо цена-качество съотношение, представляват най-атрактивната и икономически изгодна платформа, както за първоначално навлизане на нови оператори на мрежи и услуги на пазара, така и за бързо разширяване географския обхват на услугите на алтернативните регионални и локални оператори.
- ii. Ако историческото предприятие е подготвено да осигури услуги на едро за локален достъп с използването на оптични технологии, то предоставянето на агрегация в backhaul свързаността до съответната регионална или национална точка на прехвърляне на трафика към алтернативни оператори не би представлявало особена допълнителна тежест за вертикално интегрирания доминантен национален оператор.
- iii. Независимо от отсъствието на ясно изразена доминация на отделни регионални пазари за широколентов достъп, БТК е единственият оператор, който би могъл да осигури FTTx базирани битстрийм услуги на национално ниво. В ситуацията на наличие на единствен оператор в страната с реално национално покритие, Регулаторът следва да не ограничава възможностите за бързо разрастване на останалите оператори, включително чрез продължаваща регулация на пазара на едро с централен достъп и разширяването ѝ с FTTx битстрийм услуги.
- iv. Отчитайки спецификите на регулациите по изграждането на вътрешноградни инсталации чрез медия, различна от усукана медна двойка, както и очевидното приемане на Регулатора, че това няма да е непреодолима бариера в случая на услуги на едро с локален достъп следва извода, че подобна пречка не би възпрепятствала и използването на подобен подход при FTTx битстрийм услуги за достъп на едро.

IV. Предложения на „Теленор България“ ЕАД за изменение и разширяване на пазарния анализ, отправени в първия етап на обществените консултации по Проекта на анализ, върху които отново обръщаме внимание.

В допълнение към гореизложеното по т. I - III, бихме искали отново да поставим на вниманието на КРС следните наши искания – предмет на становището на Теленор, представено в първия етап на обществените консултации:

1. Ново типово предложение, съдържащо най-малко следните условия:

- **Описание на услугите за достъп до пасивната инфраструктура**, включително описание на елементите на подземната канална мрежа (канални тръби, защитни тръби, шахти, колектори и др.).
- **Условия за достъп до пасивната инфраструктура:**
  - а) информация за организацията и трасетата на първичната и вторична подземна канална мрежа, включително географско разположение на елементите ѝ – канални тръби, защитни тръби, шахти, колектори и др.; информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа; информация за алтернативни трасета в подземната канална мрежа в случай на липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп в заявено трасе; информация за заявки за трасета в каналната мрежа, които са в процес на обработка. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;
  - б) технически условия, свързани с достъпа до и ползването на пасивната инфраструктура, изисквания по отношение на приложими технически характеристики, стандарти и технически спецификации, мрежови съоръжения и кабели, изисквания за маркировка на положените кабели и др.;
  - в) ограничения за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура, включително свързани с необходимост от осигуряване на технологичен резерв, и условия за отказ на предоставянето на достъп;
  - г) условия за осигуряване на достъп на служители на конкурентни предприятия до пасивната инфраструктура, с оглед полагане на кабели;
  - д) правила за разпределяне на пространството в пасивната инфраструктура, когато то е ограничено;
  - е) условия за проверка от конкурентни предприятия на местата, в които съществуват възможности за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура, или на местата, където този достъп е отказан поради липса на физическа и техническа възможност
- **Условия за достъп до информационни системи** или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа.
- **Условия за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура:**
  - а) срокове и условия за подаване на заявки и за отговор по тях, за всяка от услугите;
  - б) процедури и условия за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура;
  - в) процедури и условия за прекратяване на вече предоставен достъп до пасивна инфраструктура;
  - г) процедури за установяване и отстраняване на повреди в пасивната инфраструктура;
  - д) типови договорни условия, включително обезщетения при неизпълнение на задълженията по предоставяне на услугите;

- е) цени и механизъм за калкулиране на цените за достъп до пасивната инфраструктура в съответствие с наложените с това решение специфични задължения;
- ж) друга относима информация, необходима за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура.

2. Въвеждане на ключови показатели за ефективност (КПЕ)

Още веднъж бихме желали да обърнем внимание на факта, че ключовите показатели за ефективност и информацията за наличността на капацитет по населени места са от изключително значение за осигуряване на прозрачността в сектора и за ефективността на регулаторните мерки. Изразяваме несъгласие с позицията на КРС в проекта на Анализа становище, че по отношение на начина на публикуване на КПЕ, задължението на КРС е подробно разписано. Ето защо, още веднъж, с оглед постигане на ефективна регулация, изрично настояваме и КРС да засили задължението за недискриминация, като наложи задължение на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД за публикуване на КПЕ поне веднъж на тримесечие в подходяща форма на уебсайта на КРС, в съответствие с принципа на равнопоставеност, прокламиран в Препоръката на ЕК за равнопоставеност. В допълнение, очакваме националният регулатор да задължи БТК да публикува със същата периодичност информация за населените места, в които пасивната му инфраструктура е достъпна и в които не е достъпна за трети лица, с ясно посочена степен на запълване на каналната мрежа (напр. максимално и минимално запълване), както и степен на резервиране на капацитет за свои нужди по най-натоварените участъци на мрежата.

3. Промяна в регулаторната политика по отношение на пропорционалност на националните цени спрямо средноевропейските по отношение на необвързан достъп до абонатната линия

КРС би могла да намери решение на продължаващия проблем за налагане на ценова преса от страна на БТК при необвързания достъп до абонатна линия като при определяне на цените се цели пропорционалност спрямо европейските равнища, като съотношението между българската цената за необвързан достъп към средноевропейската се изравни на съотношението на българската цена за месечен абонамент към средноевропейската.

4. Нов ценови модел за достъп до пасивната инфраструктура (LRIC).

Недопустимо и неприемливо е и в този втори кръг на анализиране на пазара на достъп до каналната мрежа цените за достъп до пасивната инфраструктура (канална мрежа) да бъдат определяни по метод, различен от възприетия още с първия анализ, а именно такъв разработен въз основа на методологията LRIC. С решение № 246 от 22 Февруари 2011 г., КРС наложи на БТК задължение за прилагане на разходоориентирани цени, въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор. Там изрично е посочено от КРС, че оценката на разходите следва да се основава на настоящата стойност, като при разпределението им да се използва методологията Long Run Incremental Cost – LRIC (разходи за предоставяне на една допълнителна единица (инкремент/прираст) от дадена услуга). Ето защо Теленор счита за уместно налагане на БТК на задължение за разходоориентираност на цените за достъп до абонатна линия, включително и за виртуален достъп до абонатна линия, при използване на методология за LRIC.

Необходимо е също така и възприемане на конкретен срок за въвеждане на нов ценови модел за достъп до пасивната инфраструктура (LRIC), с цел гарантиране на изпълнението и имплементирането му в максимално кратки срокове

5. Задълбочен анализ на пазара на пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

Предвид, че достъпът до каналната мрежа на БТК е необходимо условие за наличието на стабилна конкуренция на вертикално свързания пазар на широкополентов достъп на дребно и за

развитието на мрежи за достъп от следващо поколение, от изключителна важност е пазарът на пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) да бъде обстойно и самостоятелно разгледан от КРС в условията на самостоятелна процедура.

6. Налагане на временни специфични задължения по отношение на БТК на основание чл. 42в, ЗЕС

Предвид особено важния обществен интерес, който представлява настоящият анализ, считаме за необходимо да бъдат предприети мерки от страна КРС, които да предотвратят изкривяване на пазара и налагане на антиконкурентни практики от страна на БТК, докато текат процедурите по завършване на пазарния анализ и влизането му в сила. Наличието на проект на решение, с който се установява липса на ефективна конкуренция на съответния пазар (пазара на едро на локален достъп в определено местоположение), определено по действащия все още анализ предприятие със значително въздействие на пазара, както и необходимостта от защита на конкуренцията и интересите на потребителите, са достатъчни предпоставки за упражняването на правото на КРС по чл.42в от ЗЕС.

Наложените на основание чл. 42в от ЗЕС обосновани, пропорционални и временни специфични задължения следва да включват:

- Продължаване на наложените специфични задължения за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и съоръжения, включително достъп и съвместно ползване на прилежащи съоръжения (пасивна инфраструктура – подземна канална мрежа);
- Продължаване на действието на наложеното задължение за равнопоставеност;
- Продължаване действието на наложеното на БТК задължение за прозрачност;
- Налагане на ценови ограничения на всички услуги, попадащи в обхвата на анализа.

Посочените временни мерки следва да бъдат в сила, докато специфичните задължения на предприятието със значително въздействие влязат в сила по съответния законов ред.

В заключение, изразяваме своето убеждение, че препоръките ни, изразени в първото , а и в настоящото становище, ще намерят своето отражение във финалния вариант на пазарния анализ, както и на наложените в резултат на него специфични задължения.

С уважение,

Аделина Лякова

Първи помощник на Изпълнителния директор на
„Теленор България“ ЕАД